

ANAYASA MAHKEMESİNİN PAMUKOVA TREN KAZASI İLE İLGİLİ KARARI ÜZERİNE

Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ

Anayasa Mahkemesinin **26.7.2022** tarihli ve BB 2020/8844 sayılı kararına¹ konu teşkil eden olayda Haydarpaşa-Ankara seferini yapan yolcu treni, **22.7.2004** günü seyir halinde iken saat 19.45 sıralarında Pamukova İlçesi sınırlarında raydan çıkmış ve bu kaza sonucu **38 kişi ölmüş, 80'den fazla kişi yaralanmıştır.**

Bu olayla ilgili olarak hazırlanan bilirkişi raporunda, söz konusu “*tren kazasının gerçekleştiği demir yolunda üstyapının yeterli bakım ve onarımının yapılmamış olması ve kaza yapan trende değişik yarıçaplı dönemeler nedeniyle ortaya çıkan sık aralıklı hız değişimini güvenli bir şekilde sağlayacak sistemlerin bulunmaması hususlarının kazanın oluşumunda önemli bir neden olduğu tespiti yapılmıştır.*” (pn. 61)

Buna rağmen, **Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları** işletmesinin yönetimini deruhte eden kişiler hakkında başlatılan adli soruşturma sürecinde ilgili idari otorite tarafından soruşturma izni verilmediği için bu soruşturma akim bırakılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, bu olayla ilgili olarak şu tespit ve değerlendirmede bulunmuştur:

Söz konusu olayla ilgili olarak yapılan “*ceza yargılaması yalnızca makinistlerin trenin hızını kurallara uygun şekilde belirlemeye eylemlerini konu edinmiştir. Dolayısıyla ceza yargılaması sürecine katılan adli makamlar tarafından bilirkişi raporunda tren yolunun fiziksel yeterliliği, bakım ve onarımı ile teknik sistem eksikliği olarak tarif edilen kaza nedenlerine dayalı sorumluluk ile ilgili bir tespit yapılmamıştır.*” (pn. 61)

“*Demir yolu üstyapısının trenlerle güvenli bir şekilde seyahat edebilecek şekilde yapılandırılması, gerekli teknik donanımın sağlanması ve denetim vasıtasıyla hizmetin kişilerin yaşamı ve fiziksel bütünlükleri bakımından güvenli bir şekilde devamının temin edilmesi hususlarının yetkili kamu makamları tarafından yerine getirilmesinin gerekli olduğu tartışmasızdır.*” (pn. 62)

Bu itibarla, “*onlarca kişinin ölümüne ve yaralanmasına neden olan (söz konusu) tren kazasında yetkili makamların demir yolu taşımacılığı gibi tehlikeli bir faaliyet nedeniyle kişilerin yaşamı ve fiziksel bütünlüğüne karşı oluşan riskleri bertaraf etmek için kendilerine düşen pozitif yükümlülük kapsamında gerekli ve yeterli önlemleri aldıkları söylenemez.*” (pn. 63)

Söz konusu “*tren kazası 38 kişinin öldüğü, 80'den fazla kişinin yaralandığı son derece vahim bir hadisedir.*” (pn. 67)

Buna rağmen, “*demir yolunun güvenli bir şekilde işletilmesi için gerekli üstyapı, teknik donanımı sağlama ve denetim konularında kusurları olduğu değerlendirilen kamu görevlileri hakkında açılan bir ceza davası bulunmamaktadır. Kusur ve sorumlulukları yargı sürecine katılan tüm adli birimler tarafından kabul edilen makinistler hakkındaki ceza davası ise zamanaşımı nedeniyle düşmüştür. Neticede bu derece vahim sonuçları olan bir olayda kusurlu oldukları bilirkişi raporlarıyla tespit edilmesine karşılık cezai sorumluluğuna yargı organlarınca kesin olarak karar verilen kimse bulunmamaktadır.*” (pn. 68)

¹ RG: 6 Ekim 2022/31975.

“Bu durumda somut olayda yargı sisteminin yaşam hakkı ihlallerinin önlenmesindeki caydırıcı rolünü yerine getirdiği söylenemeyeceği gibi olayın ciddiyeti karşısında yetkili makamlar tarafından gösterilen tepkinin derecesinin de yeterli olmadığı değerlendirilmiştir.” (pn. 69)

Söz konusu olayda bu değerlendirmelere binaen **hak ihlali** kararı verilmiş olmakla birlikte, bu olay nedeniyle artık dava zamanaşımı dolmuş olduğu için ilgililer hakkında adli soruşturma ve kovuşturma yapılmasının bir önemi kalmamıştır.

İnsan vicdanını sızlatan bu olay nedeniyle **Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları** işletmesinin yönetimini deruhte eden kişiler hakkında adli soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engelleyen ilgili kamu görevlileri hakkında sorumluluk rejiminin işletilmesi hususunda gereğinin yapılması, bir vatandaş ve insan olarak beklentimizdir.